

תוכנית להעצמת חוסן נפשי לבני נוער יוצאי אתיופיה

עציונה ישראלי ונאוה קלמנטס

פגישה ראשונה הכרות באמצעות שמות

בתחילת הקבוצה המנחים יגדירו את מטרתה,
("מטרת הקבוצה לעסוק בנושאים שמעסיקים את המשתתפים, נושאים הקשורים לחיים בפנימייה, ליחסים עם חברים, עם חברות, יחסי בנים בנות, יחסים עם המשפחה וההורים, העלייה, ההשתלבות בארץ וכל נושא אחר המעסיק אותכם")
יתכן והמשתתפים יבקשו הבהרות, או ירצו להוסיף נושאים, אפשר לבקש לערוך הכרות תחילה, ולחזור לנושאי השיחה בקבוצה בהמשך.

הכרות בין משתתפי הקבוצה והמנחים

הכרות באמצעות דיבור על ה"שם הפרטי" ומשמעותו

ה"שם הפרטי" הוא מרכיב מרכזי וחשוב בזהות של האדם, השם ניתן בסמוך להולדת האדם, ולרוב מלווה אותו לאורך כל חייו. השמות ניתנים בדרך כלל על ידי ההורים. בחירת השם היא בעלת משמעות למי שנותן את השם-- ההורים, הסבים, האחים או כל גורם אחר אשר נותן את השם. לפרט רגשות כלפי שמו, הצגת השם ודבור על מקורו והיחס כלפיו, מזמינה מפגש אישי בין חברי הקבוצה. היות ומשתתפי הקבוצה עצמם מהגרים, או בני מהגרים, הכרות דרך השמות מייד מחברת במקרים רבים לנושא ההגירה. האם המשתתף החליף את שמו עם העלייה, האם גורמים בחברה הקולטת החליפו את שמו, (פקידים בקליטה, מורים שהתקשו לבטא את השם, מדריכים) האם הוא נושא כרגע שני שמות, האחד בבית האחר מחוץ לבית?
היות ומטלה מרכזית בתקופת גיל ההתבגרות היא גיבוש זהות אישית, והשם הפרטי הוא מרכיב בזהות, בני נוער "עסוקים" בשמם.
בנוסף לאמור לעיל, באתיופיה לשמות משמעות רבה, ילד יכול לקבל מספר שמות, יכול לקבל שמות ממספר בני משפחה, השמות שמקבל יכולים לבטא משאלות כלפיו או כלפי המצב המשפחתי, מצב רגשי של הורה או הורים, לעתים משמעות השם תחשוף את המצב המשפחתי לתוכו נולד האדם.
חלק מהנערים החליפו את שמותיהם בעת העלייה, במקרים אחרים החליפו להם את שמם
בעליה. היחס אל השם משם, והשם מכאן מעורר את נושא ההגירה, רגשות כלפי אתיופיה וישראל וניתן כבר להגדיר מתוכו את הדיבור בהמשך על ההגירה.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חינוך התיישבותי, פנימייתי ועליית הנוער
האגף לשרותים פסיכוסוציאליים ורפואיים
הנהלת האגף

היחס אל השם מעלה את הדומה והמשותף לחברי הקבוצה ואת השונה ביניהם. יאפשר לדבר על הדומה והשונה, המנחים יהיו קשובים לשונה ולדומה, חלק מהמשתתפים בחר לשנות את שמו, אולי מתוך רצון להיות חלק ולהשתייך, לאחרים חשוב לשמר את השם משם, שתי האפשרויות כמובן לגיטימיות ומתקבלות, כמו גם רגשות שונים שמעורר השם. המנחה יציין את הדומה והמשותף המשתמע מדברי המשתתפים כמו העובדה שהשם ניתן על ידי אחרים, שהוא מרכיב חשוב ומרכזי בזהות שלנו, שלכולנו רגשות כלפיו, כמו כן ידגיש את הסובלנות כלפי ההבדלים בין חברי הקבוצה, יש שבחרו לשנות את שםם לשם עברי, יש ששםם שונה בעליה והם מרוצים משםם העברי, יש ששםם שונה ואינם מרוצים ממנו, יש שחזרו לשםם המקורי, אחרים נשאר עם השם החדש. כל בחירה היא לגיטימית ומתקבלת.

בקבוצות של נוער יוצא אתיופיה שהתקיימו אשתקד, היו נערים אות ילידי הארץ שלא ידעו את משמעות שםם באמהרית, והיו משתתפים עולים שלא ידעו את פרוש שםם בשפה האמהרית, כאשר המנחה דובר האמהרית ידע את הפרוש הוא תרגם ופרש, והדיון בשמות עורר עניין בקרב חברי הקבוצה. ההתייחסות לשם והדיון בו, מעלה לתודעת הקבוצה נושאים של זהות, שייכות, עליה, משפחה, יחס רגשי כלפי השם, לפעמים רצון להחליף את שם, כולן תימות רלבנטיות מאוד של גיל ההתבגרות ושל עליה. באמצעות הדבור על השמות חברי הקבוצה עורכים את ההכרות, תוך שהם נוגעים בנושאים חשובים שיעסיקו את הקבוצה: גיבוש זהות אישית, שייכות, משפחה, עלייה והגירה.

היימן א. הלל נ. פסיכותרפיה עם מתבגרים ממוצא אתיופי: הרורשאך כמכשיר להתערבות תרפויטית. תל אביב, הסוכנות היהודית עלית הנוער.

עמוד 2 מתוך 2	רח' השלושה 2 תל-אביב 61090, טלפון: 03-6898711, פקס: 03-6898747 כתובת אתר המשרד: http://www.kfar-olami.org.il	 www.gov.il
---------------	---	---